

F.K.
120,
18.

X 198323A

In
2167

JOHANNIS DAVIDIS OPPEL,
EQVIT. MISNICI.

ORATIO PANEGYRICA

De

FELICITATE GERMANIÆ

hujus Aevi;

ÆTERNITATI

MAXIMORUM ET POTENTISSIMORUM
PRINCIPUM

FERDINANDI III.

AVSTRIACI,

Inviētissimi & Sacratissimi Romanorum
IMPERATORIS.

ET

FERDINANDI IV.

AUSTRIACI,

Electi Romanorum REGIS semper
Augusti, &c.

Scripta, Dicata, Consecrata,

RATISPONÆ

ANNO Reparatae Salutis c1o 100 LIV.

Typis CHRISTOPHORI FISCHERI.

JOHANNIS DAVIDIS OPPEL
EQUIT. MERICI

ORATIO PANEGYRICA

De

FELICITATE GERMANIAE

hujus Aevi

ÆTERNITATI

MAXIMORUM ET POTENTISSIMORUM
PRINCIPUM

FERDINANDI III

AUSTRIACI

Imperiali & Sacrae Romanae
IMPERATORIS

BY

FERDINANDI IV

AUSTRIACI

Electi Romanorum Rex semper
Augusti, &c

Scripta, Dicta, Consecrata

RATISPONE

Anno Reparatae Salutis clc 1704

Typis CHRISTOPHORI FISCHERII

UÆ SVMMA IN REBVS HV-
manis esse felicitas solet, Reipub. salus, &
publica tranquillitas, eam si obtinuisse tan-
dem Germaniam nostram, tantiq; boni
nunc maximè factam participem dixerò, id
agam, quod mecum publica vota, & com-
munis gratulantium consensus loquitur. Nec mihi longius du-
cenda initia sunt, aut repetenda ex illa ætate, ubi ignota viris
pariter ac fœminis literarum secreta, sparsa ferarum more
per agros cubilium solitudo, incertus fictorum Numinum cul-
tus, & superstitiosa Gentilium Deorum reverentia, quin terra
etiam in univèrsam aut horrida sylvis, aut fœda paludibus tristi
barbarie damnârant Germaniam. Ipsa beatiora illa, quæ con-
secuta sunt, secula, & melior victo horrore ac truculentia veteri
cultus felicitati hujus temporis quantum concedunt? Dudum
est, quod magnificentissimum exteris quoq; gentibus visum
est, Germaniam ultimam provinciarum, quæ Romanorum Im-
perio accessêre, nunc Summi Imperij titulum Aquilamq; sibi
habere, solamq; esse, in qua nomen & reliquæ fortunæ Roma-
næ acquieverint. Autoritatem Principum, ordinem formamq;
Imperij æternam, stupendas opes, totq; Constitutiones sanctif-
simarum legum, quarum imperio Orbis regitur; quin ipsius
etiam gentis fortitudinem invictam, elegantiam morum, litera-
rum studia, artifices, omnia ad invidiam reliquorum nata, non
inter privata bona temerè numeraveris. Et quod his omnibus
satis libere fruimur, hisce temporibus, huic ætati debemus ma-
ximè: cujus beneficio & nostra augeri egregiè, & conservari
firmiter commoda intuemur. Felicissimi mortalium, si tam
nos gratitudo quam fortuna non deficeret. Quæ sicut omnes
tangit mirificè ac beat, dum publica est: ita omnium ore lau-

MOETIC

A 2

dari

dari amat, ac coli. Ego certè, ubi tam grande bonum Germania tacita mecum revolve mente, non magis sustinui impetum, ac illi solent, quos è declivi aliena vis præcipites agit. Ruedum in ejus laudes, & progrediendum fuit, quousq; tam immensi gaudij vis, & veluti sacer furor me ferebat. Hoc enim sibi persuadebat gentilium superstitiona antiquitas: Oratores suos, ubi ad pulvinaria atq; effigies Deorum de maximi alicujus momenti negotio differerent, ferri extra se, & in cœlum ire, ejusq; arcana vi, tanquam furore quodam corripit, & ad dicendum impelli. Perinde ego majore quadam raptus vi, & turbidus animi, nec æstimavi satis negotij magnitudinem, nec pensitavi ingenij modum: & satius duxi, quodvis dicere deniq;, quam festas lætitiæ publicæ voces silentio tristi corrumpere. Si parum laudis; excusationem tamen, ubi vires defuerint, vel sola pietate meriturus. Infelicissima res est, inter arma rempublice gerere, atq; ab ancipiti & communi nimis Marte incertam sibi expectare securitatem. Præterea enim, quod in amplissimas urbes, & fortissima quæq; mœnia vi ac flammis non modo, sed & in ipsos homines per crudelitatem tormentorum, stupra, & mille formas mortis sævitur: periculosissimum sane est, & cujus pernicies ad omnem etiam posteritatem pervenit, cum hostilibus exterorum armis externos quoq; mores, externa vitia invehi, hisq; nos propè faciliùs, quàm istis, debellari. Nescio enim quomodo fiat, ut quàm celerrimè sese insinuent animis talia, & quasi contagione in proximum quemq; transeant atq; pervertant. Neq; enim posueris temerè arma, ubi non mox infastæ licentiæ semina erumpant: quæ senium legum, prophanationem Juris, honesti & pulchri oblivionem passim inducant. Mota è suis sedibus regna, & fortissimas sæpè ac maximas gentes injuriâ bellorum prostratas atq; deletas commemorare,

msb.

8 A

morare,

morare, parum videri poterat sapienti: cui facilius longè est,
perire & everti penitus, quam ad barbariem à cultu descende-
re. Cui enim non acerbissimum afferat dolorem prima ac-
ceptæ à Patriarchis Sapientiæ cultrix, ac, quantum ex historijs
cognoscere licet, prima velut omnium regnorum Parens, Æ-
gyptus? aut quem non moveat Græcia, illa famâ, gloriâ, doctri-
nâ, plurimis artibus, Imperio etiam & arte bellica florentissi-
ma; à qua Philosophiam & omnes ingenuas disciplinas, (hem
quanta Imperij decora!) habuisse Romanos, maximus illo-
rum Orator Tullius apertè fatetur? Ita scilicet illas dejecit va-
riorum bellorum furor, ut ex tanta majestate vix aliquid præ-
ter solam memoriam nominis, neq; hæc illis hodie, nisi ex par-
te, & in prioris fortunæ opprobrium, supersit. Sed maximum
omnium præsentissimumq; malum meritò dixeris, civiles mo-
tus, & castra ex una gente contraria, parentum liberorumq;
Sacramenta diversa, atq; subjectam adeo civium manu patriæ
flammam. Quum enim ferocissimæ etiam bestię inter se pla-
cidæ sint, & morfu similium abstineant, hoc uno superare cru-
delitatem ferarum voluit homo, ut mutua laceratione sæviat,
ipsoq; non raro impius atq; infestus petat, à quibus nutritus
est. Quod si immane ac detestandum, quum ira privata aut
vindiçtæ studium in mutuas cædes committit paucos, quantò
abominandum magis ac execrandum fuerit, quum rupto uni-
versitatis vinculo, & factò agmine per diversa partium studia, in
innocentissimum quemq; fraternis armis desævitur. Utrumq;
malum, quam miserè hæctenus Germaniam nostram afflixerit,
referre prolixius, alienum lætitiâ temporis, & supervacaneum
etiam est, quum vulnera nostra tot cicatrices testentur ac cla-
ment. Erepta igitur tantis miserijs, & bonitate Numinis, sum-
morumq; Principum studio à præsentis liberata exitio Patria,

B

quas

caslqi

Pacis commoda

quas gaudiorum, quas gratulationum, tripudiorum causas præ-
bere potest? Si, quos ex gravi aliquo morbo recuperare pristi-
nas vires contigit, lætari par est, & restitutam salutem plausu
quodam testari; quid faciendum nobis erit, quibus ex com-
muni malo, & quovis pestilentissimo morbo vehementiori re-
spirare ad integritatem & pacem licet? Nam, quum acutissimi
etiam morbi intra unius aut paucorum dierum subsistant per-
niciem, hoc ipsum sua vi Imperia totasq; respub. invadit, pene-
trat, corrumpit, evertit. Hinc Optimus quisq; semper pacem
plurimum petiit: & maximus Imperatorum Carolus V. illâ
nihil majus, nihil melius, nihil præstantius, in hac quidem vi-
ta, mortalium generi posse ab immortalis Deo concedi, pruden-
ter asseveravit. Enimvero didicerat Optimus Principum, non
alia magis re constare imperia, quam amore & pace: salutemq;
ac æternitatem sibi nusquam tutius promittere posse, quam ubi
hisce firmamentis innixa quiescant. Quæ sicut sola sustentan-
dæ tantæ moli sufficiunt, ita tam firmiter inter se cohærent, ut
amorem sine pace, aut sine amore pacem frustra quæsieris.
Unde enim alterutrum tibi pollicearis, ubi vis & terror omnia
sunt? Pacem verò quum dixeris, omnia dixeris, quæ ad salutem
publicæ rei atq; incolumitatem quam maximè pertinere viden-
tur: concordiam cum exteris, inter suos amorem, sanctas leges,
Justitiam integram, auctos cives, ampla commercia, securas agri-
colarum spes, & post lætas segetes uberrimos proventus; un-
de & tibi ac tuis prospicere abunde, & prodesse quoq; aliis
queas. Est quidem aliquando, ubi sepositis honesti rationi-
bus, aut præscribente leges superbo victore, contrahitur; ut
parum ex utilitate publica videatur inita pax, & quovis bello de-
terior æstimetur haud paucis. Et verò hoc genus mali percusso
Cæsare, Pompejum Antoniumq; evertit haud tantum; sed
ipsam

ipsam Romanam etiam rem afflixit pessimè atq; vexavit. Illud tamen ut ex hac nostra pace rectè timeamus, tantum abest, ut nihil illa nobis aliud, quam perpetuitatem tam augustæ felicitatis, nec perpetuitatem modo, sed amplissima ejusdem incrementa quoq; polliceri videatur. Neq; ego nunc prolixus ero in recensendis argumentis omnibus tanti boni, quum vel hæc sola integram orationem sibi postulent: & nemo non faciet mecum, spero, qui accuratius paulò perpenderit, quo profundo studio pacis, quâ utriusque partis fortunâ convenerit. Adeo non aliter de pace actum fuit, quàm quia belli tæderet: neque paria utrinq; arma alia de causa deposuimus, quàm quòd mille triumphis pulchrius duceremus, amore & quiete civium saluti consulere. Ipsa capita Sanctissimæ Constitutionis evolvere si placeat, quam illic ex recti honestiq; præscripto, quam ex communi utilitate omnia sunt! Sancitur sincerus partium amor, utq; melius illi sua constet perpetuitas, quicquid inter eas hostiliter actum hætenus fuit, æterna oblivione damnatur; ablata, aut in abusum deducta, restituuntur, compensanturq; Helvetia eximitur; Sacris etiam atq; religioni libertas conceditur: ne aut habeant alii, quod vel metueret vel queri etiam jure possent; aut diversæ opinionis severa nimis insectatio novis odijs turbisve vel occasionem vel causam præbeat. Habent sibi hoc quasi proprium graviores morbi, ut, ubi semel insederint altiùs, non primo statim impetu tollantur & eradicentur penitus; stimulum plerunq; spemq; salutis incertam relinquunt, non nisi cum tempore & longiori industria evellendi: idem in repub. accidit; quæ bellis atq; discordiis afflictæ semel ac turbata, quum reddita demum quiete & pace atrocius malum deserviit, concipere quidem futuræ securitatis votum potest ac spem, fiduciam non potest, nisi tol-

lendis prorsus simultatum turbarumq; seminibus tempus atq;
ulterior cura accesserit. Quare, ne vel hac ex parte parum con-
sulereetur Germaniæ, post restitutam quasi postliminio pacem,
auctamq; egregiè, quum majus aliud bonum huic ipsi superad-
dere vix daretur, hoc unum accedere poterat, communi consi-
lio ipsi asserere vigorem ac perpetuitatem. Comitiam dico, illud
summum consilium orbis terræ, quo de stabilienda hac nostra
pace, ac exequendis illius capitibus, & si quid aliud ad consum-
mationem nostræ felicitatis facere videatur, nunc instituitur,
deliberatio. Cujus sicut tam sancta autoritas jam olim visa ex-
teris est, ut nihil ex omni antiquitate cum ea conferri posse sta-
tuerent: ita hac nostra ætate in tantum excrevit, ut omnibus
merito admirationem atq; stuporem exprimat. Ut enim in-
præsentiæ non dicam de tot tantorumq; Principum, tot
Comitum atq; Baronum, tot Amplissimarum Urbium confes-
su, quibus omnibus Summum illud atq; Deo proximum in ter-
ris Numen, Inviçitissimus Cæsar, consilio juxta ac autoritate
præest, omniumq; fata dispensat; ut de tot Oratorum Legato-
rumq;, genere, sapientia, doctrina, virtute, dignitate, gloria
eminentium cum primis atq; illustrium frequentia taceam, qui
ex toto propemodum orbe huc confluerunt missi, ut rara pru-
dentia feliciq; dexteritate in medium consulant, salutemq; ac
securitatem communem ordinent atq; constituent: quid un-
quam magnificentius spectavit orbis terrarum, quam inter
unius reipub. Ordines Potentissimos Reges non dedignari lo-
cum, illorumq; senatui suam autoritatem, sua suffragia pro
communi salute conjungere; alios autem opem afflictis suis
rebus, atq; auxilia, tanquam à communi totius Europæ tutela
atq; præsidio flagitare. Veniat nunc aliquis ex Epirotarum
gente Cyneas, & Regum se confessum vidisse ex antiqua illa
Ro-

Romanorum Senatorum magnificentia & in. putudine vanâ
persuasione existimet. Veniat, & non Regum Principumve si-
miles; sed Principes, sed Reges videat Augustissimum hunc
Senatum Germanici Imperij, florem totius Orbis, & partem
meliorem humani generis constituere, atq; in Germaniæ feli-
citatem conspirare unanimiter, operamq; conferre. Videat
Reges non societatem, quod æquè priscis illis Romanis magni-
ficum videbatur; sed auxilia, sed defensionem à vicinorum bar-
barorum aut suorum etiam injuriis petere, atq; ad hoc quasi
totius mundi Templum, Arcemq; Gentium confugere. Vi-
deat non de parietum, luminum, aut stillicidiorum, cætera-
rumq; rerum vilium, & quatum utilitas vix ad tertium perve-
nit, jure; sed de Majestate Imperii æterna, de dignitate ac emi-
nencia Ordinum, de sanctissimis reipub. legibus, ex purissimo
Justitiæ & Æquitatis fonte, non sanguine, ut illæ Draconis
olim, scriptis, consultare: & quum maximam pietatem con-
servatione patriæ contineri antiquitus creditum sit, majorem
illam ostendere, qua plus ei Majestatis plus virium quotidie af-
feritur. Sicut enim non satis est, patrem familiæ, ubi atrocior
tempestas desæviit, sustentare quassatas arbores, fulcire ramos,
atq; in pristinam spem erigere; providere in posterum quoq;
& in debilitatarum ætate aut cœli injuria vicem non modo
substituere novas, sed illud agere etiam oportet, ut conservatas
augeat feliciter, spemq; uberiores olim & sibi & successoribus
relinquat; ita omnino in rep. post superatas calamitates atq;
ruinas, non magis de restituenda illa, conservandaq;, quam
amplificanda semper & provehenda in melius cogitandum est.
Hinc optimo planè consilio postquam de præsentium salute sa-
tis prospectum est, Illustrissimis illis Bavarorum, Saxonum,
Brandenburgicorum, Palatinorum, Brunsvicensium & cætero-
rum

rum familiis, Lockevvizio, Salmenſes, Ditrichſteinios, Amal-
finos, Auersbergios, aliosq; plures addidimus: non minùs in
præmium rariffimæ virtutis, atq; meritorum inſignium, quibus
jamdudum Germanum Orbem ſibi obſtrinxerant; quàm ne
deeffent, qui aut ſubleverent ac ſolarentur onus, ſi quos infrà
prioris fortunæ gradum tam infandum belli malum dejeciſſet,
aut vires etiam atq; felicitatem Imperii augerent mirificè in po-
ſterum atq; attollerent. Unum adhuc mihi dicendum eſt,
quod primo loco commemoraviſſem, niſi de graviffimis rebus,
& quorum utilitas atq; gloria cæteris omnibus longè ante-
cellit, poſtremo verba facere antiquiffimæ Oratorum ſcholæ
præciperent. Quam multa divinitùs ſcilicet à majoribus no-
ſtris, multa etiam hoc ſeculo inventa atq; inſtituta ſint, nihil
præclarius aut ſubiſſe mentem hominis unquam, aut accidere
Germaniæ, poſt tantam conſummatae quaſi felicitati meſſem,
pulchrius potuiſſe, quàm quod inter hæc ipſa univerſalia Co-
mitia indictum eſt Auguſtæ Electorum concilium, & divino
beneficio ſuffragioq; communi ſuffectus Inviſiſſimi Parentis
curis FERDINANDVS Filius, Rex. Cujus tam incompara-
bilis boni cauſas, dum altiùs paulo mecum reputo, unde mihi
potiffimum ejus exordienda ſit commemoratio, equidem non
poſſum non ambigere. A deo, ut, quod aliàs accidere ſolem in-
tuentibus ſolet, ut immenſus ille radiorum fulgor oculorum
aciem perſtringat, atq; neſcio quas tenebras offundat lumini;
quò illas æſtimo magis, hoc capiam minus, ferendove oneri me
parem eſſe ſentiam. Dicendum in præſentiarum tamen eſt, ne
illic publicæ lætitiæ feriem abrumpere videar, unde potiffimum
ea cœpit: neq; contrahenda vela ſunt, altum ſemel ingreſſis.
Itaq; ex quo eligi ex priſco inſtituto Romanorum Regem, atq;
afflicte valetudinis, laborisq; immenſi ſolatium Cæſari ſubſti-
tui

tui publica utilitas jufferat, conferibente Amplissimum hunc
Senatum Moguntino, quo mutui amoris testimonio, quo fer-
vore ac cura susceptum negotium est? Videor mihi adhuc cer-
nere, quum instituenda deliberatio esset, Reverendissimum
Principem Electorem Moguntinum vix ingressum curiam, sta-
tim in limine provolutum in genua, & quâ est, summa devotio-
ne ac pietate poscentem Deum, ut adsit consiliis, eamq; rem ci-
vibus, Imperio, Ecclesiâ, Sociis etiam atq; Amicis benè ac felici-
ter evenire jubeat: universos autem summo studio convenire,
atq; unum Germanæ salutis desiderium, unam publicæ felicitatis
Imperii curam afferre. Jam ipse actus Electionis ecquid non
magnum aut admirandum habuit? Facto in Templo à preca-
tionibus initio, (nimirum nihil ritè nihilq; providenter homi-
nes sine Dei immortalis ope, consilio, honore auspiciari certum
est, ab Electoribus solenni more juratur, nihil se amori, nihil
pactis aut promissionibus, pretio quoq; duros nihil, libero
suffragio declaratos decreturosq; esse, quis olim, post fata
(utinam fera!) Optimi Cæsaris, Orbi terrarum cum summo
Imperio præesse ac præsidere, quis ad publicæ rei clavum se-
dens, Omnipotentis illius Numinis vice, nutu regere omnia ac
moderari deberet. Mox in eadem sanctissima Aedè conclave
petitur, ibiq; septem Principum Electorum unanimi consensu
eligitur, quem communi voto, universæ Germaniæ, quin uni-
versi orbis salus maximè sibi postulare videbatur. Electus vero
in medio Electorum super aram publicè collocatur, spectandus
omnibus, & hac sanctissima sede significaturus, non aliunde
quam ab ipso Deo repertum palam atq; electum esse; quamq;
pia & devota mente hanc proximam Deo potestatem, eodemq;
loci, quem Deus tam manifestus ac præsens, quam cælum &
sidera in seclis nobis creditur, constitutam, colere ac venerari

REX

C 2

deceat.

deceat. Multum profecto hæc poterant in spectatorum animis, non vana spe præsumendum, Optimum, simillimumque Deo Principem fore, quem tanta cum pietate, tam unanimi omnium consensu, tam communi publicæ salutis, publici boni studio, inter aras & altaria lectum constitutumq; cernerent: sed quantum accedebat illorum fiduciæ, ubi Te videbant electum, FERDINANDE AVGVSTE? Te inquam, quem non sperarent Optimum, sed scirent; non experiendum in posterum, sed utendum acciperent. Nimirum recordabantur divinam illam atq; incredibilem virtutem Austriacorum, & quandam ad amplitudinem & gloriam, & ad res maximas feliciter perficiendas divinitus adjunctam fortunam. Reputabant tot ex tua stirpe Cæsares, maximarum virtutum rerumq; gestarum memoria claros; Intuebantur præsentem Inviçtissimum tuum Parentem, Summi Imperii adhuc Præsidem: & in hoc uno, quicquid in reliquis omnibus suspicimus & admiramur. Usurpabant oculis tam venerabilem tuam formam, omnino fortunæ tuæ parem; & quo augustiorem, hoc plus trahentem de cælo: talemq; esse oportere credebant, qui à gentibus adoraretur, cui à toto orbe terrarum privata publica; vota redderentur; à quo hostes pacem, securitatem focii, cives jura, omnes salutem atq; integritatem suis rebus peterent. Mox ad tam insignes tuas virtutes conversi, quam ex iis primùm, quam potissimùm admirarentur dubitabant. Versabatur ante oculos divina illa, & vestræ Domui propria Clementia; atq; inde firmissimum Imperium, quo obedientes gaudent. Cogitabant tam rara prudentia instructum animum, æqualem constantiam, sanctam fidem, patientiam laborum inviçtam: & quicquid præterea in Maximos mortalium conferre solet Fortuna. Non ero tam iniquus æstimator virtutum tuarum, SERENISSIME
REX,

REX, ut vel commemorari à me dignè posse crederem: qui non ignoro, nullius esse tantum flumen ingenii, nullam dicendi aut scribendi tantam vim, tantamq; copiam, quæ enarrandis illis par sit; adedò complectendis eis secula optare deberem mihi, & innumerabiles annos, & quantam Tu mereris ætatem. Hoc unum fateri liceat: omnes nostrorum Imperatorum, omnes clarissimorum Regum virtutes cum tuis nec festinata maturitate annorum, nec numero, nec magnitudine atq; perfectione posse conferri. Videtur mihi in sanctissimo Templo tuæ Electionis adstare ad aram, illud augustum tuæ Majestatis solium, Germania, læta fronte, vultu hilaris, squalore atq; fordibus omnibus exutis, jam ornatissimæ majestatis atq; decoris, ad Te tendere manus, Te Optimum Maximumq; salutare juxta atq; amplecti, novæq; ac instauratæ felicitatis æternitatem ac incrementa lætissima sibi promittere. Nec Tu, quum vivere liber solutusq; curis posses, aspernaris onus, aut ambitiosa aliqua dissimulatione deprecaris Imperium: assurgis precibus nostris, atq; Te digna magnanimitate imponi humeris tuis hanc tam vastam molem pateris, substituendus cælo novus Atlas; & tam facili tuo assensu omnibus certam spem præbes, non posse Te non benè administrare rempub., quam neque appetieris ambitu, neq; per timiditatem aut ignaviam recusaveris, sed ideo susceperis, quòd non æque ab alio sustineri eam posse scires. Quin & in Juramentum adigi non recusas; testaturus, salvum Te nisi cum repub. esse non velle: & tanquam munus aliquod non Imperium suscipiendum foret, in capita obstringeris. O Principem verè bonum, verè Optimum, qui in conservandam atq; amplificandam rempub. non modo suas tam ingentes doctes spontè conferre, sed & religione juramenti invocare Deum non dubitat, ut tum demum sibi adsit, si benè Imperium, si ex
D suarum

suarum Constitutionum præscripto, si ex utilitate omnium re-
xerit! O verè felicem Germaniam, cui tam sanctus tamq; bo-
nus Princeps contigit! Et agnoscit illa hanc suam felicitatem,
DOMINE, solvitur in gaudia, & faustis eam acclamationibus
Tecum prosequitur. Vidisti igitur, ubi præsentandus eras po-
pulo, non tam intrantes, quam irrupentes templum, certan-
tesq; invicem, quis adstare Tibi proximus, quis proximus Te
intueri ac venerari non aliter, ac delapsum cælo, donatumq;
terris Numen, posset. Audisti avara pro tua salute vota, penè
inferentium cælo manus; & velut uno ore acclamantes Omnes
illud solenne, VIVAS! VIVAS! Mox templo egressum quæ
Te publica lætitia, quis concursus civitatis comitabatur? Non
ætas quenquam, non valetudo, non sexus retardabat, quo mi-
nus oculos intuitu tam sanctæ tuæ Majestatis pasceret. Te
parvuli noscere, ostentare juvenes, mirari senes: ægri quoq;
neglecto medentium imperio, ad conspectum tui, quasi ad sa-
lutem & sanitatem prorepere. Capiebat alios desiderium
mortis; quòd satis vixisse crederent, quibus Te vidisse Regem
contigisset: alios metus; quod nunc vivendum maximè exi-
stimarent, ubi tanta spes conceptæ perpetuæ securitatis, æter-
nitatisq; Romani Imperii affulgeret. Neq; intra unius Urbis,
licet Amplissimæ, portas continebatur publicum gaudium:
ipso limites tam Augusti Imperii superabat fama, & longè la-
tèq; diffusa per exteros, focijs atq; amicis gentibus gratulatio-
nem; terrorem hostibus exprimebat, metumq; , & imperata
faciendi votum. Ita fiebat, ut neq; matres suæ fœcunditatis
pœniteret, quòd viderent, cui Principi, cui ætati liberos pepe-
rissent; & ipsi infantes hoc tam ingens bonum Germaniæ in-
nocenti voluptate, & interno tacitoq; affectu mentis præsume-
rent: omnes autem pro tua salute cœlum poscerent, & inter
tym-

tympanorum tubarumque sonos, inter tormentorum sclopetorumque fulgura miscerent preces, votaque conjungerent. Sed longius me rapit impetus, & dum inter commemorationem tam raræ felicitatis Germaniæ in divinas laudes Optimi Principis incido, parum abest, quin justæ orationis terminos transgrediar. Quare redeundum in viam mihi est. Et DEVM quidem, præsidem custodemque Imperii precor, venerorque ut beneficiis suis faveat, tantisque muneribus addat perpetuitatem!

Inde vero ad Te transeo, FERDINANDE CÆSAR AVGVSTE: qui omnis huius boni nobis in terris origo ac fons es. Et quum veram gratitudinem subditorum erga Principem duobus absolvi constet, piè agnoscendo beneficia, & pro ejus incolumitate vota litando ac preces (neque enim compensationem illa aliam admittunt) Tibi acceptum ferimus, quicquid in nos, boni hactenus tam abunde collatum est. Tibi non aras aut templa, ex ambitioso instituto veterum, dedicamus: vitam Tibi, CÆSAR, Tibi pectora nostra offerimus. Cætera enim, opes, fortunæ, fama, omnia tua sunt: & nos quoque sumus tui; quandoquidem per Te talibus esse licet. Principi alicui ex Romanis Senatoribus viro nullum ornamentum Principis fastigio dignius pulchriusve videbatur, quam illa corona, OB CIVES SERVATOS. Tibi non unam coronam, sed plures debemus, AVGVSTE: neque enim Cives, sed Imperium, sed Germaniam, sed Omnes servasti. Tu, cum afflictam & concussam varijs motibus Germaniam regendam acciperes, restaurasti. Tu, postquam armis satis feliciter tutatus Imperium es, sponte illa deposuisti: ut non minorem in pace Principem, quam in bello Imperatorem Te ostenderes. Tu restitutam concordiam & pacem mirifice confirmasti. Tu certam spem liberorum parenti-

parentibus, viris matrimoniorum, dominis patrimonii, omnibus hominibus salutis, quietis, tranquillitatis, reddidisti: adeò, ut nec plus sperari possit in præsentiarum, nec spei responderi feliciùs. Magna profecto hæc tua laus, INVICTISSIME CÆSAR; sed major adhuc illa, quæ ex Filio Tibi accedit, gloria est. Namq; quum alii ex arrogantia sævitiaq; successorum deterrima comparatione sibi laudem quæsiverint, Tu talem esse Filium voluisti, quem dignum summo Imperio Orbis eminentia virtutum & divinus animus facerent: atq; ex quo olim Te æstimarent posteri; non difficili conjectatione, quum Optimos non nisi ab Optimis nasci constet. Itaq; cæteræ tuæ laudes, celebrabuntur illæ quidem non solum nostris, sed pene omnium gentium literis, atq; linguis; neq; ulla unquam ætas de tuis laudibus conticescet: at verò hanc tuam ex Filio gloriam in eo posteritas præsentem intuebitur, laudibus præsentem efferet, & tuam pietatem, tuam clementiam, cæterasq; divinas virtutes, in Filio superstites, mirabitur & adorabit. Adeò nemini unquam argumentum deerit, de Majestate tua differendi: quum nihil Tibi ad perfectionem virtutis & gloriæ desit. Ibit in secula fama Tui Nominis, & TE PIVM, FELICEM, INCLITVM, INVICTVM, PACIFICVM, TE PATREM PATRIÆ, TE LOCVPLETATOREM AC INSTAVRATOREM ORBIS TERRARVM, TE PARENTEM GENERIS HVMANI, seris nepotibus tradet. Neq; nostra pietas deerit: quorum maximo bono hæc omnia præstas. Felices enim tuo Imperio sumus. Quòd Imperio manet antiquus splendor, antiqua majestas, tot internis malis, tot exterorum insidiis atque aggressionibus illæsa, Tibi debemus, FERDINANDE. Quòd post gravissimas bellorum ærumnas pace ac quiete fruimur, Tibi debemus, FERDINAN-

DINANDE. Quòd his ipsis Comitibus integras auctasq; miri-
ficè nostras res, quod priori ampliorem Imperii dignitatem cer-
nimus, Tibi debemus, FERDINANDE. Quòd in Augusto
tuo Filio Rege aeternitatem nobis atq; incrementum tantæ no-
stræ felicitatis securè promittimus, Tibi debemus, FERDI-
NANDE. Tibi salutem, Tibi vitam, Tibi fortunas nostras,
Tibi omnia debemus, FERDINANDE: Te DEO, Hic
Te nobis dedit. Hic Te servet, custodiat, protegat, perpetuet!
Hic mala prohibeat: quæ Te Imperatore non timeamus; de
quibus Te Cæsare securi sumus! Nam bonum imperium nulla
vis lædit. Tibi fortunam, Tibi de nostris annis vitam, Tibi sa-
lutem precamur: tua enim salus nostra salus, CÆSAR, est.
Vivas FERDINANDE! DEVS Te servet! FELICIOR
AVGVSTO, MELIOR TRAJANO, quam diutissimè impe-
res: functusq; statione mortali non alium successorem habeas,
quam eum, quem Optimum ex Te Tibi destinavimus! Salvus
esto, CÆSAR! Esto incolumis! Et salva patria, salvi cives, sal-
vum Imperium, salva erit GERMANIA.

EX T/2/17

DIANDE. Quod his ipsa Comitibus integras auctasq; dicit.
fide nostras res, quod p[ro]p[ri]a ampliora imp[er]ii dignitate cer-
nimus, Tibi debemus FERDINANDE. Quod in Augusto
no Filio Regis accitiam nobis atq; incrementum caris ho-
fir felicitas leare promittimus, Tibi debemus, FERDI-
NANDE. Tibi saltem Tibi vitam, Tibi formam nostras,
Tibi omnia debemus, FERDINANDE: Te DEO, Hic
Te nobis dedit. Hic Te laetaver, custodias, protegat, perpetuet.
Hic mala prohibeat; per Te imperatore non timentus; de
quibus Te Cesare fecit sumus. Nam bonum imperium nulla
vis laedit. Tibi formam, Tibi de nostris annis vitam, Tibi sa-
ltem precamur; tua enim salus nostra salus, CAESAR, est.
Vivas FERDINANDE! DEVS Te servet, FELICIOR
AVGVSTO, MELIOR TRAJANO, quam divitiis impo-
res: sanctusq; ratione morali non alium successorem haberes
quam cum, quem Optimum ex Te Tibi destinavimus! Salvus
esto, CAESAR! Ego incolamur, Te salva patria, salvi cives, sal-
vum imperium, salva erit GERMANIA.

W.A.

mc

rum famili
 finos, Aue
 præmium r
 jam dudum
 deessent, q
 prioris fort
 aut vires et
 sterum atq
 quod prim
 & quorum
 cellit, post
 præcipere
 stris, multa
 præclarus
 Germaniæ
 pulchrius p
 mitia indi
 beneficio fe
 curis FER
 bilis boni c
 potissimum
 possum non
 tuentibus f
 aciem perst
 quò illas a
 parem esse
 illic publica
 ea cœpit: n
 Itaq; ex que
 afflicta val
 mui

itrichsteinios, Amal-
 imus: non minùs in
 m insignium, quibus
 rinxerant; quàm ne
 r onus, si quos infrà
 elli malum dejecisset,
 gerent mirificè in po-
 mihi dicendum est,
 de gravissimis rebus,
 omnibus longè ante-
 æ Oratorum scholæ
 cet à majoribus no-
 instituta sint, nihil
 quam, aut accidere
 asi felicitati messem,
 ipsa universalia Co-
 ncilium, & divino
 Inviçtissimi Parentis
 ujus tam incompara-
 reputo, unde mihi
 oratio, equidem non
 as accidere solem in-
 am fulgor oculorum
 as offundat lumini;
 ferendove oneri me
 iarum tamen est, ne
 ear, unde potissimum
 tum semel ingressis.
 norum Regem, atq;
 latium Cæsari substi-
 tui

